

ax Amatörkulturens samrådsgrupp

Verksamhetsberättelse 2010

Femton år med ax, en tonåring på väg mot mognad

Initiativet till samverkan inom Amatörkulturens samrådsgrupp togs 1994 av undertecknad och Lenart Wiechel i Riksförbundet för Folkmusik och Dans. Till en början var vi ett löst nätverk med syftet att påverka den första kulturutredningen efter 1974 med uppdrag att utvärdera och förnya 20 års kulturpolitik. I nätverket deltog flera körorganisationer, hembygdsrörelsen, musikorganisationer och amatörteaterorganisationer. Vi hade flera möten med kulturutredningen redovisad i SOU 1995:84 och 85. I dess slutbetänkande fanns ett kapitel om kulturlivets eldsjälur, men amatörkulturen ansågs då som till stora delar även idag vara först och främst en fråga för studieförbunden.

ax bildades formellt i januari 1996 i Norrköping på konferensen *Vi skapande människor* arrangerad av **ax** i samverkan med Folkbildningsförbundet och MIMER. Vi skapade en mötesplats mellan forskare, folkbildare och amatorkulturrörelsen. En rapport finns publicerad från detta mycket lyckade möte och som också ledde till bildandet av AKKS, **ax**' motsvarighet i Danmark. Fem år senare, i november 2001, arrangerades ett motsvarande seminarium mellan forskare och amatorkulturrörelsen i Uppsala, *Amatörkultur - Vetenskap och Verklighet*, i samverkan med Svenska Unescorådet och Körcentrum vid Uppsala universitet. En forskningsöversikt och en rapport från seminariet finns publicerat av Svenska Unescorådet rapportserie 1/2002 del 1 och 2.

Det tog lång tid innan våra otaliga kontakter med studieförbunden ledde till ett positivt samarbete. På vägen dit har statens utvärdering SUFO 2 (SOU 2004:30 och 51) och regeringens folkbildningsproposition 2005/06:192 pekat på behovet av ökad och fördjupad samverkan mellan studieförbund och amatörorganisationer. Utredningen pekade också på behovet av ökat stöd till amatorkulturorganisationerna för att möjliggöra samverkan. Det var en stor framgång för **ax** när riksdagen 2006 i stor enighet beslöt höja anslaget till centrala amatörorganisationer med 5 miljoner kronor. I regeringens folkbildningsproposition sägs också att en fördjupad analys av samspelet mellan olika politikområden och deras respektive ansvar för amatörkulturen skall göras. **ax** kräver att ett departement skall ha det övergripande ansvaret för amatorkulturfrågor. Denna fråga är aktuell och vi behöver påminna om de tidigare givna löftena om en analys av samspelet mellan olika departement.

Med ökat stöd till området har **ax** för första gången fått ett eget statsbidrag. Detta har lett till uppbyggnaden av samverkan och initiering av projekt. En första uppgift blev att ge ett kvalificerat inspel till Kulturutredningen. Rapporten *Infrastruktur för framgångsrik amatorkultur* skrevs av Bo Nordström och har satt många spår i utredningen. Utredningen, SOU 2009:16, lyfter fram betydelsen av den civila sektorn inom kulturlivet och lägger grunden för ökad samverkan mellan kulturlivets olika delar och lägger en grund till att en överenskommelse ska tecknas mellan regeringen, Sveriges kommuner och landsting och det ideella kulturlivet. **ax** har ställt sig positiv till ökad samverkan och vill att all samverkan ska präglas av jämlikhet.

På senhösten 2007 bildades i samarbete med samtliga studieförbund Amatörkulturakademien, en tankesmedja för breddkultur. Kontakter med nordiska organisationer har kunnat etableras och möjligheten att söka stöd i nordiska organ för amatorkulturprojekt som drastiskt försämrats har förbättrats. Flera av Kulturkontakt Nord's stöd som tidigare var stängda för amatörer har öppnats för ansökan från våra medlemmar. En nordisk utredning gjord av Anna-Karin Andersson på uppdrag av **ax** och AKKS i Danmark har starkt bidragit till detta. Ett ungdomsråd har inrättats av **ax**. Detta har genomfört projekt med syfte att stärka ungdomarnas inflytande och främja ungdomsengagemang.

ax har bidragit till bildande av Ideell kulturallians och Civos, Civilsamhällets organisationer i samverkan, för att öka den ideella sektorns självständighet och främja samarbete kring dialoger med offentliga beslutsfattare. Vi deltar i opinionsbildning kring kulturfrågor via Koalition för kulturdebatt där vi samspelar med viktiga aktörer inom det professionella kulturlivet. Kulturlivet är i snabb omvandling. Regioner och kommuner får ett ökat inflytande på bekostnad av statens myndigheter och centrala politiker. Man kan skymta nya möjligheter men också ana stora risker. Samverkan centralt behöver motsvaras av lokala och regionala samarbeten. Våra medlemmar behöver rustas för att möta politiker på nya sätt och uppmuntras att delta i skapandet av lokala och regionala allianser.

Att brinna för amatörkultur är att brinna för jämlikhet, för alla människors möjlighet att främja sina uttrycksförmågor. Amatörkulturen bidrar kraftfullt till att vi i Sverige har ett starkt demokratiskt samhälle. Organisering i föreningar ger insikt om våra stora möjligheter att vara kreativa tillsammans, fatta beslut som förändrar vår vardag, och den stora betydelse vi har som individer och som delar i kollektiv. Inom amatörkulturen görs det som inte ryms i det offentliga institutionsväsendet. Men de flesta utövare av amatörkultur tänker inte på sig själva som demokratiska förebilder. Det är själva verksamheten som står i fokus – lusten att stå på scenen, umgås med musiken, omvandla det förgångna till nutida. Vid talet om folkrörelser finns det en uppdelning mellan så kallade idéburna organisationer och de som är inriktade på serviceproduktion. Vi behöver kräva erkännande som en tredje kategori – kulturproducerande och livgivande organisationer. Vi levandehåller kulturarv och arbetar med publika, konstnärliga uttryck. Vi bidrar till identitet och social sammanhållning. Vi är utövare och producenter, idéburna och konstnärliga. Vi är olika och bidrar till mångfalden i samhället.

ax har haft en viktig initierande roll för bildandet av Kulturens bildningsverksamhet ett nytt studieförbund som efter flera års provotid blev självständigt under 2010. Sex av våra medlemmar är initiativtagare. Flera har tillkommit sedan bildandet.

Vår tid präglas av snabba och stora förändringar, inte minst i kulturlivet. **ax** och dess medlemmar har stora möjligheter att vinna erkännande genom dessa förändringar, men det kräver att vi aktivt deltar och försöker påverka utvecklingen. Många områden som vi velat arbeta med har fått vänta i brist på tid och resurser. Bildandet av den nya analysmyndigheten för kultur är en möjlighet att påverka hur statistiken utformas. Våra verksamheter behöver bli synliga, vi måste se till att vi räknas. Våra verksamheter har ofta en förmåga att knyta samman generationer – men vi kan inte nöja oss med att konstatera att detta sker och är bra. Vi behöver mer aktivt arbeta för att bjuda in barn och ungdomar till våra organisationer. Samspelet ideellt kulturliv och kulturskolorna är ett annat område som vi behöver finna former för att arbeta med. Det är fantastiskt att barn och ungdomar får möjlighet att pröva och lära musik, dans, teater, bild i kulturskolor, men hur slussa vidare från lärande till livslångt kulturande? På en del platser finns det bra samarbeten mellan amatörkultur – kulturskola och andra offentliga institutioner. Låt oss synliggöra dessa goda exempel och lära av dem. Samarbete med kulturskolan är en utmaning, en annan är samarbetet mellan våra organisationer – mellan ungdomsorganisationer och allåldersorganisationer. Hur kan vi på ett naturligt sätt bidra till att ungdomar går vidare från ungdomsorganisation till livslångt kulturande i vuxen eller allåldersorganisationerna?

Lars Farago

ax Amatörkulturens samrådsgrupp är samarbetsorgan för i Sverige verksamma, rikstäckande amatörkulturella organisationer. Rådet skall verka som ett samrådsorgan mellan dessa organisationer och företräda svensk amatörkulturverksamhet i frågor som är av gemensamt intresse för medlemmarna gentemot myndigheter, institutioner och organisationer.

Rådet skall även verka med syfte att

- öka kontakterna mellan amatörkulturens olika genrer,
- stimulera kunskapsutveckling mellan praktiker och forskare,
- på olika sätt verka för amatörkulturens utveckling både vad gäller kvalitet, omfattning och dess relationer till samhällets kulturorgan.

ax, Amatörkulturens samrådsgrupps, styrelse (Swedish Amateur Culture Council) överlämnar härmed sin verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2010.

Medlemmar 2010

- Amatörteaterns Riksförbund, ATR
- Svenska Folkdansringen
- Föreningen för Tidig Musik
- Svenska Hemslojdsföreningarnas Riksförbund
- Kontaktnätet – riksorganisation för ideella kulturföreningar
- Svenska Missionskyrkans Musikkårer, SMM
- KÖRSAM
- Sveriges Arbetarteaterförbund, ATF
- Riksförbundet för Folkmusik och Dans, RFoD
- Sveriges Kyrkosångareförbund
- Riksförbundet Lokalrevyer i Sverige, LIS
- Sveriges Körförbund
- Riksförbundet Unga Musikanter, RUM
- Sveriges Orkesterförbund, SOF
- Svenska Arbetarsångarförbundet, SAS
- Sveriges Spelmäns Riksförbund, SSR
- Ung i Kör

ax 17 medlemsorganisationer har sammanlagt ca 250 000 medlemmar.

Funktionärer efter årsmöte den 13 april 2010

Styrelse:		Vald för	
Lars Farago	ordförande	2009-10	Riksförbundet för Folkmusik och Dans, RFoD
Per Lithhammer	vice ordf	2009-10	Amatörteaterns Riksförbund, ATR
Ulf H Svensson	kassör	2009-10	Svenska Folkdansringen
Kerstin Andersson Åhlin	vice ordf	2010-11	Svenska Hemslojdsföreningarnas Riksförbund
Nini Engstrand	vice ordf	2010-11	Riksförbundet Unga Musikanter, RUM
Lars Nilsson	vice ordf	2010-11	Sveriges Körförbund
Anna-Karin Waldemarson	vice ordf	2010-11	Amatörteaterns Riksförbund, ATR

Revisor: Hans Asterhult, Två revisorer i Norrköping

Föreningsrevisor: Rolf Edström, ATF

Valberedning: Anna-Karin Andersson, ATR, sammankallande samt Magnus Eriksson, SOF och Ingela Thalén, Svenska Folkdansringen.

Möten

Årsmötet hölls den 13 april. I anslutning till årsmötet hölls samtal om bland annat regionaliseringen av kulturlivet med Erik Åström, sakkunnig på Kulturrådet, och Ellen Tejle, avgående ordförande i Amatörkulturakademien. Årsmötet antog verksamhetsplan för 2010-2011.

I januari-februari arrangerade **ax** tre seminarier/konferenser i Luleå, Stockholm och Göteborg med fokus på regionaliseringen av kulturlivet och ungdomars roll i amatörkulturorganisationer.

Styrelsen har under 2010 hållit sju protokollförda sammanträden. Utöver detta har arbetsgruppsmöten hållits för projekt och inför uppvaktningar. Styrelsen har förlagt ett styrelsemöte till Helsingfors i anslutning till besök på Kulturkontakt Nord.

Verksamhet

ax har fortsatt sitt intensiva arbete för att förbättra villkoren för amatörkulturell verksamhet. Ordföranden har representerat **ax** på Sveriges Kommuner och Landstings konferens om regionaliseringen av kulturlivet som hölls i Västerås 11-12 oktober. Styrelseledamöter har deltagit på kulturdepartementets konferenser med civil sektor i Luleå, Göteborg och Norrköping med anledning av regionaliseringen. En lathund har utarbetats för att stimulera och underlätta medlemmarnas engagemang i regionaliseringen. Lathunden *Amatörkultur och ideellt kulturengagemang ska synliggöras i regionala och lokala kulturplaner* bifogas till verksamhetsberättelsen.

Styrelsen har uppvaktat Kulturrådet i maj och lämnat fem remissvar/yttranden med anledning av utredningar och förslag.

Ekonomi, administration och information

ax har år 2010 för fjärde gången fått statligt anslag från Kulturrådet. **ax** har en kansliresurs motsvarande 10 timmar i veckan inkl ordförandes arbete. RFoD har uppdraget att ansvara för **ax** kansli. Föreningens omsättning 2010 uppgår till 350 714 kr (2009: 613 122 kr) inkl pågående projekt. Utgående balans eget kapital 31/12 2010 uppgår till 514 057 kr (2009: 502 173 kr). Information till medlemmarna har skett via brev, e-post och på hemsidan. **ax** har under året producerat nytt informationsmaterial – en informationsbroschyr och ny hemsida. **ax** hemsida har adressen: www.amatorkultur.nu.

Remissvar

ax har lämnat följande remissvar år 2010:

- Synpunkter på *Förslag till överenskommelse mellan idéburna organisationer inom integrationsområdet, regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting*.
- Yttrande över rapporten *Mervärdesskatt för den ideella sektorn m m DS 2009:58*.
- Yttrande över *I samspel med musiklivet – en ny nationell plattform för musiken SOU 2010:12*.
- Remissvar på *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet SOU 2010:11*.
- Remissvar på *Förslag till nationellt genomförande av UNESCOs konvention om skydd av det immateriella kulturarvet, Regeringsuppdrag Ku2009/98/KT*.

Remissvar och synpunkter finns att läsa på **ax** hemsida.

Samarbeten – Amatörkulturakademien, Civos, Koalition för kulturdebatt

Amatörkulturakademien, AKA, som bildats på initiativ av **ax** gemensamt med samtliga studieförbund har under 2010 haft sitt tredje verksamhetsår. **ax** har med intresse engagerat sig i akademins arbete. Akademien publicerade rapporten *Breddkulturens röst* som ett resultat av *Turnén för alla som älskar kultur* som genomfördes i syfte att kartlägga engagemang för eget skapande och amatörkultur.

I beredningsgruppen för AKA ingick under 2010 Nini Engstrand, Lars Farago och Per Lithammer

med suppleanterna Magnus Eriksson, Lars Nilsson och Anna-Karin Waldemarson. AKAs verksamhet och mål presenteras på www.amatorkulturakademin.se.

ax har under 2010 fortsatt sitt arbete inom flera nya samarbetsorgan. **Ideell kulturallians** samlar kulturorganisationer uppbyggda som folkrörelser. Lars Farago har representerat **ax** i Ideell kulturallians. **Civos – Civilsamhällets organisationer i samverkan** – är ett samarbete mellan hela folkrörelsesverige. Lars Farago har representerat **ax** och också varit suppleant i Civos styrelse.

ax har deltagit i **Koalition för kulturdebatt** i syfte att anordna offentliga debatter om Kulturutredningen och verka för att kultur blev en valfråga 2010. Lars Farago har representerat **ax** i koalitionen. Koalition för kulturdebatt gav ut antologin *att vara eller vara en vara* i juni för att påverka valrörelsen. Boken delades bl a ut på en kulturmanifestation under politikerveckan i Visby. Ledamöter från **ax**' styrelse såväl som medlemmar deltog i Visby. Lars Farago medverkade för **ax** med texten *De som dansade och sjöng överlevde* och tio visionspunkter för en kulturpolitik med alla.

Nordiskt och internationellt samarbete

Under året avslutades det nordiska kartläggningsprojektet **Amatörkulturens betydelse i Norden** som syftar till att öka kunskap om amatörkulturområdet hos Nordiska ministerrådet och andra nordiska organ. Kartläggningen gjordes av Anna-Karin Andersson med **ax** som huvudman i samverkan med AKKS i Danmark. Rapporten finns i en tryckt kortversion och tillgänglig för nedladdning på www.amatorkultur.nu både i denna kortversion och som fullständig rapport.

Anna-Karin Andersson och Lars Farago träffade i Köpenhamn i januari, tillsammans med representanter för amatörkulturorganisationer i Danmark och Norge, Nordiska rådets Kultur- och utbildningsutskott samt Nordisk Kulturfond och Nordiska ministerrådets sekretariat för att presentera rapporten **Amatörkulturens betydelse i Norden**. Arbetet med detta projekt har bidragit till att man beslutat att öppna möjligheten för amatörkulturorganisationer att söka vissa stöd hos Kulturkontakt Nord.

ax styrelse har träffat representanter för amatörkulturorganisationer i Finland, Danmark och Norge. Gemensamt har man uppvaktat Kulturkontakt Nord för att presentera ovannämnda rapport och för att bjuda in till dialog om principerna för bidragsgivning.

År 2010 deltog **ax** för andra året i det europeiska samarbetet AMATEO. Per Lithhammer ingick i AMATEOs styrelse. Anna-Karin Waldemarson representerade **ax** på AMATEOs generalförsamling i juni 2010.

Ungdomspolitik, ungdomsråd och ungdomsprojekt

Ellen Tejle har varit sammankallande för **ax** ungdomsråd och har representerat **ax** i regeringens ungdomspolitiska råd. Under året har hennes funktioner tagits över av Erika Lindqvist med Charly Wassberg Borbos som suppleant. Ungdomsrådet har deltagit i färdigställandet av Anna-Karin Anderssons rapport Kultur, demokrati & ung – Ungdomar, framtidens ledare inom amatörkulturorganisationer och som en uppföljning och konkretisering av denna har ungdomsrådet tagit fram dokumentet *Från framtidshopp till nutidsresurs – Tio tips för bättre ungdomsinflytande i amatörkulturorganisationer*. En inspirationsdag har hållits i december med processledning av Maja Frankel. Dokumentet har där överlämnats till deltagande medlemsorganisationer. Dokumenten finns att ladda ner från www.amatorkultur.nu.

Slutord

ax fyller en viktig funktion för sina medlemmar och för kulturlivet i Sverige. Under 2010 har ett viktigt steg tagits för att skapa metoder för att underlätta och stimulera ungdomars engagemang inom amatörkulturorganisationer. Detta arbete bör fördjupas och utvecklas både via **ax** och inom våra medlemsorganisationer.

Den viktigaste aktuella utmaningen för **ax** är att stödja och engagera våra medlemmar i regionaliseringen av kulturlivet både genom egna aktiviteter och via samverkansorgan där **ax** deltar.

Genom **ax'** samarbeten vill vi få till stånd en överenskommelse mellan regeringen Sveriges kommuner och landsting och den ideella kultursektorn. Ett viktigt inslag i en sådan överenskommelse bör vara ett klagörande av frågan om var ansvaret för amatörkultur skall ha sin hemvist i den nationella kulturpolitiken.

Stockholm i mars 2011

Kerstin Andersson Åhlin
vice ordförande

Nini Engstrand
vice ordförande

Lars Farago
ordförande

Per Lithammer
vice ordförande

Lars Nilsson
vice ordförande

Ulf H Svensson
kassör

Anna-Karin Waldemarson
vice ordförande

Amatörkultur och ideellt kulturengagemang ska synliggöras i regionala och lokala kulturplaner

Amatörkulturens samrådsgrupp har skapat detta dokument för att stimulera och underlätta engagemang i pågående arbeten med lokala och regional kulturplaner / kulturdialoger.

Vi är tacksamma för feedback om dokumentets användbarhet och med idéer om hur det kan utvecklas.

Stockholm den 10 oktober 2010

Lars Farago, ordförande **ax** – lars.farago@rfod.se

Allmänt

Allt fler vill utöva kultur. Samtidigt som många folkrörelser minskar i medlemsantal, så ökar intresset för kulturorganisationer. Människor vill inte vara passiva konsumenter – de vill utöva och skapa tillsammans med andra. Amatör betyder av kärlek. De som utövar amatörkultur gör det inte för att tjäna pengar utan för lusten att delta, vässa sina uttrycksmedel och kommunicera med andra. Amatör är alltså motsats till yrkesverksam och säger inget om verksamhetens kvalitet. Man kan vara amatör av många skäl – det finns amatörkultur som är i framkant konstnärligt t ex i genrer som sällan stöds i det etablerade kulturlivet, eller för att man gör är konstnärligt nyskapande och inte värderas. De flesta är amatörer av intresse för kulturformen och för de gemenskaper som skapas genom kulturutövande.

100.000 tals amatörkulturutövare och kulturella eldsjälur fyller våra kvällar och helger med kultur, bidrar till lustfyllda möten, identitet och gemenskap. Hur skulle vi fira våren och valborg utan köror, första maj utan blåsorkestrar, midsommar utan sånglekar och dans, religiösa högtider utan musikensembler? Vad vore sommaren utan spelmansstämmor eller bygdespel och politiker som ingen skojade med i revyer? Hur skulle våra kulturarv leva och utvecklas utan amatörer och entusiaster?

Amatörerna behövs för ett levande kulturliv i hela landet – de är inte enbart utövare och underhållare utan bjuder också in till deltagande. Amatörerna är eldsjälur som ideellt arrangerer evenemang med professionella konstnärer. Många anställer proffs till sina föreställningar andra arrangerar konserter och föreställningar med professionella artister. Andra eldsjälur ägnar sin fritid till att bevara och utveckla våra kulturarv – hantverk, musik, dans...

Regionala kulturplaner ska behandla följande

Kulturplanerna ska ges en sådan form att de beaktar kulturlivets bredd. Olika aktörer inom kulturlivet skall kunna identifiera hur deras områden beaktas, stöds och utvecklas.

Följande moment föreslås ingå när krav fastställs på kulturplanernas innehåll och på vilka ämnen som skall behandlas under planeringsprocessen.

- Planen skall tala om var ansvaret finns för breddkultur respektive ideell kultur sektor, beskriva förutsättningarna för ideellt kulturutövande och ideellt engagemang i kulturlivet
- AMATÖR- / BREDDKULTUR – att utöva kultur av intresse,
- IDEELL KULTUR omfattar breddkultur men dessutom även ideellt engagemang exempelvis som arrangör av evenemang med proffs eller amatörer, arbete med att skapa och vårda samlingslokaler, samla in kunskap om och vårda materiella kulturarv, levandegöra och utveckla immateriella kulturarv mm
 - planen ska beskriva omfattning, värde och nytta för samhället
 - planen ska klargöra ansvar för att samla in statistik och beskriva ideellt kulturengagemang lokalt och regionalt
 - planen ska beskriva stödets omfattning, utformning och mål regionalt och lokalt

- planen ska beskriva inriktning, omfattning och mål för utvecklingsarbete
- planen ska beskriva tillgången på konsulenter för utveckling av breddkulturen – inriktning på deras arbete, organisationsformer och samspel med ideell sektor
- lokaler och mötesplatser ska vara kartlagda i hela regionen – kartläggningen ska visa tillgång och behov kopplat till geografi och beskriva lokalernas ändamålsenlighet för olika kulturformer och även innehålla en utvecklingsplan
- Samspelet region – civil kultursektor
 - En överenskommelse bör fastställa hur samspelet skall utformas mellan den civila kultursektorn, region och kommuner. – Amatörkulturens samrådsgrupp, **ax** arbetar för att en nationell överenskommelse ska göras mellan den ideella kultursektorn, regeringen och Sveriges kommuner och landsting, SKL. På motsvarande sätt bör relationen regleras på regional och kommunal nivå via överenskommelser.
 - I kulturplanerna redovisas hur samspelet genomförs lokalt och regionalt. Planen ska visa hur den ideella kultursektorn skall ges ett verkligt inflytande över kulturella beslutsprocesser, visa formerna för samråd, samt hur ideella aktörers påverkan på överläggningar på dagtid möjliggörs t ex genom ersättning av inkomstförluster.
- Barn och ungdomars kulturdeltagande

Kulturverksamhet för barn och unga inom föreningslivet står för kamratskap, en trygg och social gemenskap. Barn och unga lär sig respektera och umgås med andra människor, över generationsgränser, kulturella och etniska gränser. Organisationerna ger barn och unga demokratiska förutsättningar att påverka och ta ansvar. De får i den ideella kultursektorn en tidig träning i demokratins grundläggande spelregler.

 - planen ska beskriva antal barn och unga som deltar i kulturella aktiviteter i hela regionen via kulturskolor, verksamheter på fritiden i kommunala verksamheter och via ideell sektor
 - planen ska ange hur stöden är utformade och vilken omfattning de har per deltagare i olika slags verksamheter / kulturområden, för barn och unga i olika åldrar samt för verksamheter med unga och vuxna tillsammans.
 - planen ska diskutera hur barn och unga uppmuntras att ta steget från kulturskolor och studieförbund till föreningslivet och ett demokratiskt inflytande över sitt kulturutövande
 - samspelet mellan skapande skola och ideell kultursektor redovisas – planen bör diskutera hur detta samspel skall fördjupas och utvecklas
- Levande kulturarv förutsätter ideellt engagemang. Materiella kulturarv och immateriella kulturtraditioner med rötter i regionen och dess invånare inklusive minoriteter och olika grupper får sin bredd och djup med hjälp av ideellt engagemang
 - Effekter av och former för samspel mellan kulturarvsbevarande institutioner och ideell kultursektor redovisas.
 - Hur samspel och utvecklingsarbete skall ske med ideell sektor på kulturarvsområdet redovisas.
 - Stöd till ideell verksamhet med kulturarvsbevarande redovisas
- Mångfalden i kulturlivet bygger till stora delar på ideell kultursektor
 - Den ideella kultursektorns roll för den kulturella mångfalden redovisas
 - Formerna för utvecklingsarbete för ökad mångfald och den ideella sektorns roll i detta sammanhang utvecklas inom ramen för kulturplanen.
- Ideellt arrangörskap är en förutsättning för att många kulturformer ska nå ut i hela landet
 - Omfattning och genrebredd av ideellt arrangörskap redovisas och värderas
 - Omfattning av stöd och formerna för stimulans till utveckling av ideellt arrangörskap redovisas.